

Krajský soud v Českých Budějovicích, insolvenční oddělení

Zápis z jednání
ze dne 14. 12. 2015

Diskusní seminář s hlavním tématem „Novela, aneb jak dál v insolvencích“

JUDr. Šimek zahájil ve 13:00 hodin čtvrtý ročník semináře v Žirovnici a přivítal zejména JUDr. Maršíkovou, Mgr. Krhuta, Mgr. Jirmáska, Ing. Plačka, Mgr. Stanislava, JUDr. Kubálka, Mgr. Sigmunda, Mgr. Ing. Hepperovou a předsedu Krajského soudu v Českých Budějovicích JUDr. Tripese, kterému poté předal slovo.

JUDr. Milan Tripes, předseda Krajského soudu v Českých Budějovicích

- konstatoval, že tento seminář si vydobyl značné jméno, o čemž svědčí i dnešní účast,
- zmínil negativní obraz insolvence v médiích, ale zároveň uvedl, že se snad začíná naplňovat vylepšování obrazu insolvence (jako příklady zmínil mj. Kulatý stůl oddlužení, Bezplatnou insolvenční poradnu, novelu insolvenčního zákona aj.),
- poděkoval za zorganizování této akce a
- vyslovil přání, aby se z insolvence stala uznávaná agenda (organizačně i personálně).

Mgr. Antonín Stanislav, Ministerstvo spravedlnosti ČR

- poděkoval za pozvání a uspořádání této akce,
- uvedl, že Ministerstvo spravedlnosti ČR tuto akci podporuje a rádi by na půdě ministerstva pořádali setkání s insolvenčními správci i soudci za účelem diskutování o aktuálních problémech insolvence. Domnívá se, že by tak mohlo dojít k očištění insolvenčního prostředí.

JUDr. Ing. Zdeněk Strnad, Ph.D., místopředseda Krajského soudu v Českých Budějovicích

- na úvod poděkoval Dr. Tripesovi i Mgr. Stanislavovi za účast i podporu této odborné akce a shrnul organizaci celého semináře (první část – novela insolvenčního práva, druhá část – oddlužení a ostatní problematika, třetí část – ekonomický blok),
- představil nové kolegyně z insolvenčního oddělení, a to soudkyni Mgr. Zvěřinovou a asistentku soudce Dr. Královou,

- shrnul uplynulý rok z hlediska insolvenčí:
 - **zásadní problémy s provozovny** – předseda soudu se začal řídit při určování insolvenčních správců vyhláškou, díky čemuž došlo k poklesu počtu provozoven insolvenčních správců (momentálně ale všichni čekají, jak v této věci rozhodne Ústavní soud ČR),
 - **problematika oddlužovacích agentur** – nedělají dobré jméno insolvenčním; problému se začíná čelit (jako příklad uvádí kulatý stůl oddlužení); dlužníkům je potřeba nabídnout alternativu např. v podobě Bezplatné insolvenční poradny, která by měla zahájit provoz jako společný projekt krajského soudu, Krajského úřadu Jihočeského kraje, Probační a mediační služby ČR, České advokátní komory a Spolku insolvenčních správců dne 14. 1. 2016 v prostorách Probační a mediační služby ČR; za spolupráci na tomto projektu všem zúčastněným velmi poděkoval,
 - dále **požádal insolvenčního správce, aby** z důvodu organizace práce i rozsahu insolvenční agendy, kterému bohužel zatím stále neodpovídá personální stav insolvenčního úseku, **omezili pracovní návštěvy v kancelářích asistentů soudců a pro komunikaci se soudem** (včetně asistentů soudců) využívali namísto telefonování **výlučně písemnou formu**.

JUDr. Jan Kubálek, předseda Spolku insolvenčních správců

- poděkoval za pozvání na tento seminář,
- zhodnotil z hlediska dodržování platné právní úpravy jako správné, že krajský soud neustanovoval insolvenčního správce, kteří nerespektovali vyhlášku o provozovnách, a poděkoval všem insolvenčním správcům, kteří se této vyhlášce přizpůsobili;
- rovněž poděkoval za možnost účasti na projektu Bezplatné insolvenční poradny a poděkoval i insolvenčním správcům a advokátům, kteří se na jejím provozu budou podílet.

Mgr. Adam Sigmund, zástupce Asociace insolvenčních správců

- poděkoval pořadatelům za pozvání a vyzdvihl kladný přínos podobných odborných setkávání.

Mgr. Ing. Eva Hepperová, předsedkyně Spolku moravských insolvenčních správců

- taktéž poděkovala za pozvání,

- uvedla, že 3 spolky insolvenčních správců již založili Unii insolvenčních správců,
- pozitivně hodnotí projekt Bezplatné insolvenční poradny a uvažuje o možnostech zřídit ji i v jiných regionech.

Část první – novela insolvenčního zákona

Mgr. Antonín Stanislav

- poděkoval Dr. Strnadovi za spolupráci při přípravě novely zejména v pasážích týkajících se oddlužení,
- novela si klade ambice zkultivovat insolvenční prostředí,
- novela by měla vyřešit také problémy nedostatečného dohledu ze strany Ministerstva spravedlnosti, problémy v oddlužení a zamezit byznysu se sepisováním návrhů na povolení oddlužení,
- novela prošla meziresortním připomínkovým řízením (poděkoval tímto všem spolkům insolvenčních správců, které uplatnily své připomínky) i legislativní radou vlády, která mj. požadovala navrátit systém správního trestání insolvenčních správců,
- navrhovaná účinnost novely k 1. 7. 2016 se již jeví jako nereálná,
- Dr. Kubálek se dotazuje na způsob určování insolvenčních správců po novele. Mgr. Stanislav sděluje, že určovat by se mělo podle sídla nebo provozovny (insolvenční správce si tedy bude muset vybrat).

JUDr. Ing. Zdeněk Strnad, Ph.D.

- odměna za zpracování návrhu by měla být v novele regulována; odměna za sepsání návrhu by se měla hradit jako pohledávka za majetkovou podstatou z prvních splátek; dle poslední verze novely by měly akreditované, obecně prospěšné společnosti sepisovat návrhy zadarmo,
- u dluhů z podnikání by měla být výslovná fikce souhlasu věřitele s oddlužením,
- celkově by se mělo řízení v oddlužení zrychlit - počítá se díky profesionálnímu zpracovávání návrhů na povolení oddlužení s menším podílem vadných návrhů; úpadek a povolení oddlužení bude již bez odůvodnění,
- nemělo by se konat přezkumné jednání; insolvenční správce podá zprávu pro oddlužení včetně zprávy o přezkumu a soupisu majetkové podstaty, proti nimž budou přípustné námitky,

- schůze věřitelů nebude povinná; bude možná, pokud ji bude chtít „dvojitá většina“ věřitelů = nadpoloviční většina přihlášených věřitelů s nadpoloviční většinou všech pohledávek,
- osvobození od zbytku dluhů bude automaticky součástí rozhodnutí o vzetí na vědomí splnění oddlužení,
- v zákoně bude zakotvena kombinace obou způsobů schválení oddlužení (splátkový kalendář a zpeněžení majetkové podstaty), a to na návrh insolvenčního správce a se souhlasem dlužníka.

Mgr. Adam Sigmund

- ke dluhům z podnikání prezentuje názor Dr. Krčmáře, který se vyjádřil pro Asociaci insolvenčních správců tak, že se přiklání k praxi Vrchního soudu v Olomouci,
- k problematice oddlužovacích agentur a Kulatému stolu oddlužení uvádí, že u zástupců státní správy, policie a státního zastupitelství došlo ke společné dohodě v tom smyslu, že je možné proti nežádoucí činnosti „oddlužovacích agentur“ „bojovat“ i za pomoci stávajících prostředků,
- podotýká, že insolvenční zákon byl novelizován již 22x za dobu 8 let, co existuje – aktuálně diskutovaná novela by proto měla být na dlouhou dobu poslední, aby došlo ke stabilizaci celého systému.

Mgr. Antonín Stanislav

- **k dohledové kontrolní činnosti Ministerstva spravedlnosti ČR:**
 - jsou sledovány jen nejzásadnější porušení povinností insolvenčních správců a je zohledňován i počet jejich provozoven,
 - bylo zjištěno, že někteří insolvenční správci, kteří měli značné množství provozoven, byli v řízeních zproštěni funkce nebo jim byla uložena pokuta,
 - Ministerstvo spravedlnosti ČR může zrušit povolení vykonávat činnost insolvenčního správce; prozatím meritorně rozhodlo ve 2 případech:
 - insolvenční správce měl sankce za 126.000 Kč a 4x byl zproštěn funkce (navíc od zjištění výše uložených sankcí do rozhodnutí o zrušení výše pokut ještě narostla),
 - insolvenční správce měl sankce za 78.000 Kč; sankci dostal v každém jemu přiděleném pátém řízení,

- v současné době se jedná o zrušení povolení vykonávat činnost insolvenčního správce ještě ve dvou dalších případech; z toho jeden insolvenční správce má sankce v hodnotě cca 205.000 Kč,
- tato řízení mají i určitý preventivní charakter; insolvenční správce, se kterým bylo zahájeno řízení o zrušení povolení vykonávat činnost insolvenčního správce, by si měl uvědomit, že jeho činnost vykazovala určité nedostatky a je třeba se zlepšit; pokud k tomu zlepšení došlo, tak ke zrušení nakonec nebylo přistupováno,
- konstatoval, že Ministerstvo spravedlnosti ČR nepoleví z kontrolní činnosti; bude dokonce zřízeno specializované oddělení pouze na kontroly insolvenčních správců, které provede až 500 kontrol ročně,
- Dr. Kubálek vznesl dotaz, zda bude dvojitý dohled - jak ze strany soudu, tak ze strany ministerstva?
 - Mgr. Stanislav k tomuto uvedl, že soud kontroluje činnost insolvenčního správce v rámci daného konkrétního insolvenčního řízení, nicméně uložení sankce v jednom konkrétním insolvenčním řízení samo o sobě nezakládá podnět k zahájení řízení o zrušení povolení vykonávat činnost insolvenčního správce,
- Mgr. Krhut vyjádřil názor, že systémová kontrola by určitě měla existovat a má svůj význam,
- Mgr. Jirmásek je pro zavedení určitých standardů, nicméně je toho názoru, že rozhodovat o zrušení povolení vykonávat činnost insolvenčního správce by měly soudy,
 - na to Mgr. Stanislav reagoval tím, že takto existuje dohled v rámci insolvenčního řízení soudem i mimo insolvenční řízení Ministerstvem spravedlnosti ČR; například provozovna insolvenčního správce by měla odpovídat přísunu případů, měla by mít standardní vybavení atd. a kompetence Ministerstvem spravedlnosti ČR a soudu by se v těchto záležitostech neměly překrývat,
 - Mgr. Jirmásek se na to dotázal, zda budou nějaké sankční prostředky v rámci jednoho řízení,
 - Mgr. Stanislav uvedl peněžitou sankci nebo zákaz činnosti,

- Mgr. Hepperová vyjádřila pochybnost, zda je na Ministerstvu spravedlnosti ČR dostatečně odborný personál k tomu, aby odpovědně kontroloval, zda insolvenční správce postupuje s odbornou péčí, resp. s péčí řádného hospodáře.

Část druhá – oddlužení a ostatní insolvenční problematika

JUDr. Maršíková

- zahájila problematikou **oddlužení podnikatelů**, kdy nastínila aktuální judikaturu týkající se závazků dlužníka z podnikatelské činnosti s tím, že ohledně vyjádření souhlasu věřitelů, jejichž pohledávky pochází z podnikatelské činnosti dlužníka s oddlužením, se sama ztotožňuje s názorem Vrchního soudu v Praze:
 - „v pochybnostech oddlužení povolit“ a nežádat souhlas předem – praxe Vrchního soudu v Praze – 3 VSPH 517/2014-A-14 ze dne 18. 7. 2014 (KSPH 60 INS 2914/2014), 4 VSPH 531/2014-b-10 z 4. 4. 2014 (KSPL 20 INS 28995/2013),
- další judikatura:
 - vyžádání souhlasu předem – praxe Vrchního soudu v Olomouci – 2 VSOL 613/2015-A-13 ze dne 7. 8. 2015 (KSBR 52 INS 9634/2015),
 - nesouhlas věřitelů lze překonat – 2 VSPH 2450/2014-B-22 z 18. 9. 2015 (KSHK 41 INS 20728/2014),
 - nesouhlas věřitelů nelze překonat – 1 VSPH 139/2015-B-17 z 14. 8. 2015 (KSHK 42 INS 17311/2014) a 3 VSOL 1286/2014-A-13 z 27. 2. 2015 (KSBR 52 INS 28906/2014).

Mgr. Jirmásek

- vyjádřil názor, že zásadním bodem v této problematice je, že dlužník nemůže sám posoudit, co to je **podnikatelský závazek**,
- dále si položil (a následně rovněž zodpověděl) otázku, jak postupovat v případě, kdy se dlužník snažil získat souhlas, ale věřitel mlčí? Je tedy zřejmě potřeba to brát tak, že souhlas je konkludentně dán, pokud není dán výslovný nesouhlas.

Dr. Kubálek

- **k oddlužení podnikatelů** uvedl:

- aktuálně téměř každý soudní senát má vlastní systém oddlužování podnikatelů,
- u Krajského soudu v Praze je kupříkladu praxe strhávání 3/5 z vyfakturovaných příjmů (což je ale leckdy pro dlužníka likvidační); následně dlužník „pochopí“ systém a fakturuje daleko menší částky; značná část jeho příjmů se tak stává příjmy nepřiznanými,
- další možností řešení je stanovení nevratné zálohy (její nevýhodu lze spatřovat v tom, že dlužník by následně mohl chtít zpět nezabavitelnou částku a neřeší situaci, když bude mít dlužník později vyšší příjmy),
- další variantou je stanovení vratné zálohy (případný přeplatek je vrácen dlužníkovi); nevýhodou tohoto řešení je, že není jasné, z čeho má být tento přeplatek dlužníkovi vrácen; stanovisko Vrchního soudu v Praze – nutno vycházet z rozdílů reálných příjmů po odečtení zákonných odvodů a dalších výdajů, jež podnikatel skutečně vynaložil,
- je potřeba, aby tato problematika byla upravena zákonem, a to jakákoli verze z dříve uvedených,
- Mgr. Krhut k tomu doplnil, že insolvenční správce by měl kontrolovat příjmy dlužníka; zatím požadavek vrácení přeplatku nečinil nikdy problém.

Dále se k některým otázkám oddlužení vyjádřili asistenti Krajského soudu v Českých Budějovicích - Mgr. Nerad, Mgr. Mrázová, Mgr. Bartizalová a Mgr. Tichá:

- prezentovali vybrané aktualizované vzory některých podání insolvenčních správců, a to zejména se zaměřením na správné vyplňování zprávy insolvenčního správce o dosavadní činnosti a hospodářské situaci dlužníka v oddlužení,
- představili nový vzor o vyrozumění o popření pohledávky (vyrozumění o popření pohledávky insolvenčním správcem, vyrozumění o popření pohledávky dlužníkem, vyrozumění o popření pohledávky insolvenčním správcem a dlužníkem vyrozumění o popření pořadí) se zaměřením na správné poučení věřitelů a rozdělení pohledávky na jistinu a příslušenství,
- představili vzor Zprávy o splnění oddlužení, která je připravena ve dvou verzích (s datem úpadku po 1. 1. 2014 a do 1. 1. 2014),
- diskutované vzory by měly být následně podkladem pro přípravu vydání dalšího opatření k zajištění účelu insolvenčního řízení vydávaného pravidelně každý rok soudci insolvenčního oddělení.

Mgr. Jirmásek

- **k přednostním pohledávkám** a k jejich uspokojení uvedl:
 - mohou se uplatňovat od zahájení insolvenčního řízení,
 - uspokojují se po úpadku,
 - pořadí, v jakém jsou přednostní pohledávky:
 - 1) pohledávky zajištěných věřitelů u výtěžku zajištěného majetku,
 - 2) náklady spojené se správou a zpeněžením předmětu zajištění,
 - 3a) odměna a hotové výdaje IS spojené s předmětem zajištění,
 - 3b) odměna a hotové výdaje IS,
 - 4) pohledávky za trvání moratoria,
 - 5) pohledávky z úvěrového financování,
 - 6) náklady spojené s udržováním a správou majetkové podstaty a pracovněprávní pohledávky,
 - 7) náhrada zálohy složené věřitelem,
 - 8) výživné,
 - 9) náhrada škody na zdraví,
 - 10a) ostatní pohledávky za majetkovou podstatou,
 - 10b) ostatní pohledávky postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou,
 - při aplikaci § 297 odst. 2 insolvenčního zákona (přednostní rozvrh) soud rozhodne o uspokojování přednostních pohledávek,
 - náklady podle § 39 odst. 2 insolvenčního zákona nelze hradit z majetkové podstaty; lze je takto hradit pouze se souhlasem věřitelského výboru a soudu.

Mgr. Krhut

- uvedl **k postavení zajištěného věřitele** v insolvenčním řízení:
 - v rámci insolvenčního řízení není nájemné součástí výnosu ze zajištěného předmětu, ale měly by být hrazeny dočasné a aktuální náklady spojené s nájmem a teprve čistý výsledek po odečtení všech nákladů se rozdělí dle způsobu řešení úpadku,
 - jakmile zajištěný věřitel dá pokyn ke zpeněžení a insolvenční správce postupuje dle jeho pokynu, vyjadřuje tím souhlas s náklady na zpeněžení a správu.

JUDr. Ludvík

- věnoval se **problematicke incidentních sporů**:
 - k popření pořadí uvedl, že ať je pohledávka vykonatelná nebo nevykonatelná, podává žalobu vždy pouze věřitel,
 - v případě, že je pohledávka přihlášena jako vykonatelná a insolvenční správce ji popře jako nevykonatelnou, platí vázanost přihláškou věřitele; pokud insolvenční správce nesouhlasí s tím, že pohledávka je vykonatelnou, musí o tom soud rozhodnout na přezkumném jednání, zda je pro účely řízení pohledávka považována za vykonatelnou či nevykonatelnou,
 - pokud správce na přezkumném jednání pohledávku popírá, měl by vědět, proč ji popírá, tedy musí mít důvody a skutková tvrzení (tedy buď popírá pravost z nějakého důvodu, nebo popírá výši z nějakého důvodu, přičemž tyto důvody nemohou být stejné); to znamená, že pokud je popírána výše, pak popěrný úkon musí vycházet ze skutkově jiného základu, než je při popření pravosti.

JUDr. Veselý

- uvedl k **aktuálním výkladovým otázkám**:
 - náklady v souvislosti se zpeněžováním zajištěného majetku - dle rozhodnutí ze dne 30. 7. 2015 sp. zn. 29 NSČR 37/2013 věřitel nese náklady vzniklé v souvislosti s plněním pokynu, aniž by se uplatnilo omezení 5 % a 4 %,
 - rozhodnutí ze dne 17. 6. 2015 sp. zn. 29 NSČR 47/2013 – neuvedení majetku v seznamu majetku zakládá nepoctivý záměr; skutečnost, že si dlužník nechal radit od oddlužovacích agentur apod., není omluvitelným důvodem a nelze se na to odvolávat,
 - 2 VSPH 2450/2014-B-22 z 18. 9. 2015 – prolomení zásady výslovného nesouhlasu s řešením úpadku dlužníka oddlužením; je třeba posuzovat bagatelnost závazku ve vztahu k ostatním přihlášeným pohledávkám.

Část třetí – ekonomický blok

Mgr. Hepperová

- přednesla vybrané změny v zákoně o DPH od roku 2016.

Doc. Ing. Smrčka, CSc. a Ing. Plaček

- přednesli společně prezentaci na téma „Statistická pravda o insolvenčních řízeních v České republice 2008 až 2014“ a „Vývoj uspokojení pohledávek v exekuci“

V 19:20 poděkoval Dr. Šimek všem za účast a ukončil seminář.

Přílohy:

- Prezentace „Vybrané změny v ZDPH – 2016“
- Prezentace „Statistická pravda o insolvenčních řízeních v České republice 2008 až 2014“

Zapsaly:

Mgr. Kristýna Tichá

Mgr. Eva Mrázová

Ověřil:

JUDr. Ing. Zdeněk Strnad, Ph.D.